

*Her er Vær Varsom-plakaten med Magne Lindholms helt personlige kommentarer. Kommentarene står i kursiv. Dere må **ikke** forveksle det som står i kursiv med Vær Varsom-plakatens innhold! Det som står med normal skrift er plakaten offisielle tekst. Må ikke publiseres uten tillatelse fra ML.*

Vær Varsom-plakaten finner dere på Norsk Presseforbunds nettsider: <http://www.presse.no/>
Se også Gunnar Bodal Johansen: *Presseetikk fra A til Å*
som ligger på <http://www.ij.no/publikasjoner/index.htm>
-og selvfølgelig den grundige behandlingen i Svein Brurås: *Etikk for journalister*

Plakaten ble sist revidert høsten 2007.
Magne

Vær Varsom

Etiske normer for pressen

(trykt presse, radio, fjernsyn og nettpublikasjoner)

Vedtatt av NORSK PRESSEFORBUND

Første gang i 1936, senere revidert i 1956, 1966, 1975, 1987, 1989, 1990, 1994, 2001, 2005 og 2007 (gjeldende fra 01.01.2008).

Den enkelte redaktør og medarbeider har ansvar for å kjenne pressens etiske normer og plikter å legge disse til grunn for sin virksomhet. Presseetikken gjelder hele den journalistiske prosessen, fra innsamling til presentasjon av det journalistiske materialet.

-Dette innledningpunktet er viktig, for det understreker at etikken gjelder hele arbeidsprosessen, ikke bare publiseringsfasen. Dette ple presisert etter den såkalte Hedrumsaken, som var en svært tragisk barnemordsak der pressens nyhetjakt gikk langt over streken.

Legg for øvrig merke til de stadige oppdateringene. De er nødvendige fordi både pressen og verden omkring endrer seg raskt.

1. Pressens samfunnsrolle

1.1. Ytringsfrihet, informasjonsfrihet og trykkefrihet er grunnelementer i et demokrati. En fri, uavhengig presse er blant de viktigste institusjoner i demokratiske samfunn.

-Viktig mediepolitisk erklæring. Her må man ta Presseforbundets medlemmer på ordet.

-Mest brukt som legitimering. Men viktig nok

1.2. Pressen ivaretar viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk. Pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk.

-Viktig mediepolitisk erklæring. Her må man ta Presseforbundets medlemmer på ordet.

-felling: redigering/sensur av leserbrev

1.3. Pressen skal verne om ytringsfriheten, trykkefriheten og offentlighetsprinsippet. Den kan ikke gi etter for press fra noen som vil hindre åpen debatt, fri informasjonsformidling og fri adgang til kildene. Avtaler om eksklusiv formidling av arrangementer skal ikke være til hinder for fri nyhetsformidling.

-Viktig mediepolitisk erklæring. Her må man ta Presseforbundets medlemmer på ordet.

-Markering av redaksjonsfriheten (2. setning). Siste setning om eksklusiv formidling av arrangementer kom inn i 2007, etter en større debatt om betalingsjournalistikk og redaksjonell frihet. Formålet er å unngå at pressen skal binde sin dekning på grunn av avtaler med kilder som står som arrangører.

1.4. Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle.

-Ingen kan kreve at negative forhold skal balanseres av positive. Men de personene som er angrepet har tilsvarende rett. (4.14)

-Setning 2 erforholdsvis ny. Når skal den tas i bruk for alvor?

-NB Tekstreklame: Avisens egne aktiviteter skal behandles som annet stoff. (eks.; arrangør av festival eller idrettsstevne.)

1.5. Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

-Dette er etisk påbud om å ta standpunkt. Nøytralitet er altså ikke pressens fremste dyd.

2. Integritet og ansvar

2.1. Den ansvarlige redaktør har det personlige og fulle ansvar for mediets innhold.

-Dette er kjernen i redaktøransvaret. Ingen andre har dette ansvaret. Det gjelder også annonser.

2.2. Den enkelte redaksjon og den enkelte medarbeider må verne om sin integritet og troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innhold.

-Troverdighet kom inn først i 1994. I dag er det utvidet til fire punkter. (2.2. 2.6. 3.1, 4.11)

-Hva er integritet? Det er en personlig egenskap. Den kan styrkes gjennom redaksjonelle rutiner.

-Unngå dobbeltroller som kan stille integriteten på en alvorlig prøve.

2.3. Redaksjonelle medarbeidere må ikke ha oppdrag, verv, økonomiske eller andre bindinger som kan skape interessekonflikter i forhold til deres redaksjonelle oppgaver. De må unngå dobbeltroller som kan svekke deres troverdighet. Vis åpenhet om forhold som kan påvirke redaksjonelle medarbeideres habilitet.

-Økonomiske bindinger er nytt fra 2002. (Men har nok vært regnet som tvilsomt før)

-Hva er habilitet? = personlige eller organisatoriske bånd.

Hva med politisk engasjement?

-Åpenhet gjør det mulig for andre å bedømme saken.

-Åpenhet gjør det mindre sannsynlig at du blir uthengt etterpå.

2.4. Redaksjonelle medarbeidere må ikke utnytte sin stilling til å oppnå private fordeler.

-Her grenser vi opp mot korrupsjonen.

-Si nei til gaver

-Kjøp ikke tjenester av intervjuobjektene, verken før eller etter.

2.5. En redaksjonell medarbeider kan ikke pålegges å gjøre noe som strider mot egen overbevisning.

-Klar grense mot lovbrudd eller uetiske metoder.

(Provosere kriminelle handlinger, plante narkotika, avlytting?)

-Hva med religiøse og politiske overbevisninger?

Lær deg å avverge slike pålegg ved å komme med bedre forslag.

2.6. Avvis alle forsøk på å bryte ned det klare skillet mellom reklame og redaksjonelt innhold. Avvis også reklame som tar sikte på å etterligne eller utnytte et redaksjonelt produkt, og som bidrar til å svekke tilliten til den redaksjonelle troverdighet og pressens uavhengighet.

-Forbud mot tekstreklame. Se også Tekstreklameplakaten.

-Vær ekstra på vakt mot reklameinnstikk som later som om de er aviser.

-Hva med reportasjer med reklameeffekt?

Hva er "Autofil" i NRK? Hva med dokusåpe?

2.7. Gi aldri tilsagn om redaksjonelle motytelser for reklame. Det som offentliggjøres, skal være et resultat av en redaksjonell vurdering. Sørg for å opprettholde det klare skillet mellom journalistikk og kommersiell kommunikasjon også ved bruk av pekere og andre koplinger.

-Østlandets blad ble felt i 1997 fordi de hadde latt markedsavdelingen lage bilsidene.

-Programbladet lagde noe liknende om kjøkken. Ble felt.

-Hva med "temabilag" der avisen selv tar initiativ til annonsene?

-Hva med norsk biljournalistikk?

-Vil publikum akseptere nettaviser uteninntektsgivende pekere i omtalene?(Standard i USA)

2.8. Det er uforenlig med god presseskikk å la sponning påvirke redaksjonell virksomhet, innhold og presentasjon.

-Hva er "Autofil"?

-Hva med kilde subsidiering?

-Hva med videoselskapenes finansieringspakker?

-Sponsesejekken:

Hvem tar initiativ, og hvem avgjør:

1. Ideen

2. Tema

3. Vinkling

4. Kildevalg

5. Spørsmålstilling

6. Informasjonsbruk

7. Billedbruk og -utsnitt

8. Opptaksted

9. Rekvitter (Produktplassering)

2.9. Redaksjonelle medarbeidere må ikke motta pålegg om oppdrag fra andre enn den redaksjonelle ledelse.

-enda en advarsel mot dobbeltroller

3. Journalistisk atferd og forholdet til kildene.

3.1. Kilden for informasjon skal som hovedregel identifiseres, med mindre det kommer i konflikt med kildevernet eller hensynet til tredjeperson.

-Her er første setning endret, den henviste ført til troverdighet. Men det ble vel for mye troverdighetsnakk.

-Hensyn til tredjeperson er nytt.

- Identifisering av kildene skal være regelen.

Bare på denne måten kan publikum bedømme informasjonen fritt, og eventuelt etterprøve den.

-Kildevernet er et vern av kilden, ikke av journalisten.

3.2. Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Det er god presseskikk å tilstrebe bredde og relevans i valg av kilder. Dersom anonyme

kilder tas i bruk, eller redaksjonen tilbys eksklusivitet, må det stilles særlig strenge krav til kildekritikk. Vær spesielt aktsom ved behandling av informasjon fra anonyme kilder, informasjon fra kilder som tilbyr eksklusivitet og informasjon som er gitt fra kilder mot betaling.

-Her ble mye endret i 2005. Punktet ble strammet betraktelig inn, både når det gjelder bredde/relevans, anonyme kilder og eksklusivitet. Vi ser vi tydelig at det har vært nødvendig å forsvare seg mot et mer profesjonelt kildemiljø. Her er den gamle teksten (fra før 2005:)
Vær kritisk i valg av kilder, og kontroller at opplysninger som gis er korrekte. Ved bruk av anonyme kilder må det stilles særskilte krav til kildekritikk.

-Kildekritikk er journalistens dyd nr 1.

-Alle som gjengir en opplysning har selvstendig ansvar for at den er korrekt. Kravet til kildekritikk fordammer ikke i et referat.

-Alle kilder har egeninteresser. Aktive kilder er ute etter å påvirke.

-Anonyme kilder kan ikke etterprøves eller vurderes. Bruker du dem tærer du på troverdighetskontoen.

-Unngå enkildejournalistikk. Vær varsom når den "andre" siden er avskåret fra å gi korrekt informasjon.

-bruk aldri én kilde til "gode historier" som er basert på rykter.

I 2007 ble den siste setningen utvidet og noe omformulert, slik at den nå også påbyr varsomhet når kilder skal ha betaling.

3.3. Det er god presseskikk å gjøre premissene klare i intervjusituasjoner og ellers i forhold til kilder og kontakter.

-All medvirkning i medier bygger på avtaler. Forklar hva du vil, hva stoffet skal brukes til og hvordan det skal publiseres.

-Fortell alltid når et intervju begynner, eller spør om å få bruke uttalelser.

-Unntaket fra dette er "selvsagte intervjusituasjoner" og offentlige talspersoner.

-Bland ikke sammen forundersøkelser og intervju.

3.4. Vern om pressens kilder. Kildevernet er et grunnleggende prinsipp i et fritt samfunn og er en forutsetning for at pressen skal kunne fylle sin samfunnsoppgave og sikre tilgangen på vesentlig informasjon.

-Kildevernet er et vern om kilden, ikke et vern av journalisten.

-Kildevernet utøves på vegne av en sårbar person som har tatt en risiko.

3.5. Oppgi ikke navn på kilde for opplysninger som er gitt i fortrolighet, hvis dette ikke er uttrykkelig avtalt med vedkommende.

-Dette er et grovt tillits- og avtalebrudd.

-Heng ikke ut en kilde du misliker eller som har et ærend du ikke aksepterer. ("Intrigemakeren" i kommunen eller et parti.)

3.6. Av hensyn til kildene og pressens uavhengighet skal upublisert materiale som hovedregel ikke utleveres til utenforstående.

- dette er det punktet hvor VVP bryter med norsk lov. Upublisert materiale utleveres ikke til politiet, selv om politiet kan ha rett til å kreve det. Løsningen kan være å publisere omstridt materiale. Det bør jo være interessant...

3.7. Pressen har plikt til å gjengi meningsinnholdet i det som brukes av intervjuobjektets uttalelser. Direkte sitater skal gjengis presist.

-Nøyaktighet, nøyaktighet, nøyaktighet.

-Skjul ikke en kommentar i nyhetssaken eller intervjuregien. Skriv heller kommentaren!

-Tankestrek = korrekt innhold

-"Sitattegn" = ordrett sitat.

3.8. Endring av avgitte uttalelser bør begrenses til korrigerende av faktiske feil. Ingen uten redaksjonell myndighet kan gripe inn i redigering og presentasjon av redaksjonelt materiale.

-Redaksjonsfriheten i praksis.

-Dette er journalistens triumfkort. Skal ikke misbrukes til overgrep.

-Du kan godt gi intervjuobjektet større innrømmelser, men da kan du få problemer med desken.

-Vær åpen mot kildene. Vis dem hele teksten. Aksepter bare endring av sitater.

-Vær real først. Da kan du være tøff etterpå.

-Du må ikke forveksle "kritisk journalistikk" med å publisere forsnakkelser. Skriv heller en kommentar.

3.9. Opptre hensynsfullt i den journalistiske arbeidsprosessen. Vis særlig hensyn overfor personer som ikke kan ventes å være klar over virkningen av sine uttalelser. Misbruk ikke andres følelser, uvitenhet eller sviktende dømmekraft. Husk at mennesker i sjokk eller sorg er mer sårbare enn andre.

-Etikken begynner når du velger hvilket telefonnummer du skal slå!

Det er du som er den profesjonelle og skal utøve skjønn, dvs. være tilbakeholden!

-Vær varsom med berusede, syke, skadete, minddreårige.

-I ulykker er det hendelsen selv som har offentlig interesse. Ikke enkeltpersoners lidelse.

-Skill mellom offentlig og privat i sorgmarkeringer.

Bryt deg ikke inn i de sørgendes privatliv.

3.10. Skjult kamera/mikrofon eller falsk identitet skal bare brukes i unntakstilfeller. Forutsetningen må være at dette er eneste mulighet til å avdekke forhold av vesentlig samfunnsmessig betydning.

-Bruk aldri skjult kamera eller mikrofon for å gjøre en reportasje mer spennende.

-Skjult mikrofon er lov i intervjuer der du selv deltar, men likevel uetisk.

-Unntaket er når du ikke har andre sjanser til å avsløre ting av stor samfunnsmessig betydning.

-Stor nysgjerrighet eller publikumsappell skaper ikke samfunnsmessig betydning.

Pkt. 3.11

Pressen skal som hovedregel ikke betale kilder og intervjuobjekter for informasjon. Vis moderasjon ved honorering for nyhetstips. Det er uforenlig med god presseskikk å ha betalingsordninger som er egnet til å friste mennesker til uberettiget å trå innenfor andres privatsfære eller gi fra seg personsensitiv informasjon.

Dette punktet ble vedtatt høsten 2007 etter en opphetet diskusjon om betalingsjournalistikk.

Opphavet til debatten var Håvard Melnæs' bok om Se og Hørs metoder. Dette finner man spor av i siste setning. Dette punktet er svært forsiktig utformet i forhold til mange av de synspunktene som ble hevdet i debatten. Denne debatten er stor, viktig og forholdsvis komplisert. For en større rapport om temaet, se <http://presse.no/filestore/Rapportombetalingsjournalistikk.pdf>

4. Publiseringsregler

4.1. Legg vekt på saklighet og omtanke i innhold og presentasjon.

-Det er ditt skjønn som avgjør. Skjønn bygger på kunnskap og vurderingsevne (= kunnskap om prinsipper, og evne til å anvende dem.

-Saklighet: Holde seg til sakens fakta, unngå spekulasjoner.

-Omtanke: Hensynsfullhet overfor personer. Pressen skal være ubehagelig, men bare når det er saklig grunn til det.

4.2. Gjør klart hva som er faktiske opplysninger og hva som er kommentarer.

-Skillet mellom fakta og kommentar er grunnfestet i norsk presse.

-Skillet er tvilsomt, på språkfaglig grunnlag.

-Skal du angripe dette skillet, må du kunne alt om åpen og skjult argumentasjon. Les leksa

-Skillet blir angrepet av tabloidjournalister som skriver moraliserende enkelthistorier på reportasjeplass. De har ikke lest denne språkfaglige leksa.

-Legg deg ikke til en moraliserende tone i reportasjen.

-Legg ikke spekulasjonene til kommentaren når du har et dårlig faktagrunnlag, for å gi kampanjen din mer trykk. (jfr. Dagbladets svært vidtgående kommentarer på et tidlig tidspunkt i Tønne-saken)

4.3 Vis respekt for menneskers egenart, privatliv, rase, nasjonalitet og livssyn. Fremhev ikke personlige og private forhold når dette er saken uvedkommende.

-Skillet mellom offentlig og privat er et grunnleggende skille.

-Dette skillet, og VVP- punktet, blir sterkt utfordret i dag.

-Det nærmeste man kommer et antirasistisk, antinasjonalistisk eller antisexistisk standpunkt i VVP.

4.4. Sørg for at overskrifter, henvisninger, ingresser og inn- og utannonseringer ikke går lengre enn det er dekning for i stoffet. Det er god presseskikk å oppgi kilden når opplysninger er hentet fra andre medier.

-Sett deg i respekt på desken. Hold en nøktern tone, og lag gode, begrunnede forslag til ustyring av artikkelen.

*-Lek ikke blodigle. Snylt ikke på andre journalisters arbeid. Du **skal** fortelle hvilken liten lokalavis du har hentet den gode saken fra!*

4.5. Unngå forhåndsdømming i kriminal- og rettsreportasje. Gjør det klart at skyldspørsmålet for en mistenkt, anmeldt, siktet eller tiltalt først er avgjort ved rettskraftig dom. Det er god presseskikk å omtale en rettskraftig avgjørelse i saker som har vært omtalt tidligere.

-Vil du leke detektiv, bør du søke Politihøgskolen.

-Lær deg gangen i en rettssak, og de ulike stadiene fra mistenkt til dømt.

-Fortell hvordan det går, også når den mistenkte blir frikjent. Her finner vi faktisk et positivt påbud i plakaten.

4.6. Ta hensyn til hvordan omtale av ulykker og kriminalsaker kan virke på ofre og pårørende. Identifiser ikke omkomne eller savnede personer uten at de nærmeste pårørende er underrettet. Vis hensyn overfor mennesker i sorg eller ubalanse.

-Den kritiske journalist skal ikke være sladderkonge.

-Vær varsom med fotografering! Inne i en brennede bil ligger det alltid en tragedie. Overlat ikke det etiske ansvaret til desken.

-Vær nøye med å vente på underretning av de pårørende. Hold tett kontakt med politiet om dette.

-La ikke etikken fordampe i nettets kontinuerlige publiseringsjag.

4.7. Vær varsom med bruk av navn og bilde og andre klare identifikasjonstegn på personer som omtales i forbindelse med klanderverdige eller straffbare forhold. Vis særlig varsomhet ved omtale av saker på tidlig stadium av etterforskning, i saker som gjelder unge lovovertridere, og der identifiserende omtale kan føre til urimelig belastning for tredjeperson. Identifisering må begrunnes i et berettiget informasjonsbehov. Det kan eksempelvis være berettiget å identifisere ved overhengende fare for overgrep mot forsvarsløse personer, ved alvorlige og gjentatte kriminelle handlinger, når omtaltes identitet eller samfunnsrolle har klar relevans til de forhold som omtales, eller der identifisering hindrer at uskyldige blir utsatt for uberettiget mistanke.

-Oisan, denne har vokst! Det kommer selvfølgelig av at identifikasjon i straffesaker er den største konflikten i norsk presseetikk i dag. Til sammenlikning får dere med forrige variant:

Vær varsom med bruk av navn og bilde og andre klare identifikasjonstegn i kriminal- og rettsreportasje. Vis særlig omtanke ved omtale av saker som er under etterforskning, og i saker som gjelder unge lovovertridere. Avstå fra identifikasjon når dette ikke er nødvendig for å tilfredsstille berettigede informasjonskrav.

-Identifikasjon i kriminalsaker er det mest omstridte punktet i VVP.

-Bruk ikke magefølelsen. Bruk hodet.

-Bruk "Øvrums tabell". (Graderer forbrytelsens karakter, forbryterens sosiale status, sakens stadium (mstenkt eller dømt?)) (Fås senere)

-Husk at offeret også har krav på personvern.

4.8. Når barn omtales, er det god presseskikk å ta hensyn til hvilke konsekvenser medieomtalen kan få for barnet. Dette gjelder også når foresatte har gitt sitt samtykke til eksponering. Barns identitet skal som hovedregel ikke røpes i familietvister, barnevernsaker eller rettssaker.

-Husk at barnet har selvstendig krav på vern.

-En sint far eller mor kan ikke legitimere at barnet blir eksponert.

-Bli ikke en eksponeringsmaskin i barenvern.- og barnefordelingssaker.

4.9. Vær varsom ved omtale av selvmord og selvmordsforsøk. Unngå omtale som ikke er nødvendig for å oppfylle allmenne informasjonsbehov. Unngå beskrivelse av metode eller andre forhold som kan bidra til å utløse flere selvmordshandlinger.

-Selvmordspunktet er betraktelig utvidet, fordi praksis er liberalisert. Da gjelder det å gå varsomt fram, og det skaper lengre punkter. Det gamle punktet var enklere:

Selvmord eller selvmordsforsøk skal som hovedregel ikke omtales.

-Vær ikke den første til å bryte ned dette tabuet ytterligere. Et selvmord er en større tragedie, som berører en stor krets mennesker.

4.10. Vær varsom med bruk av bilder i annen sammenheng enn den opprinnelige.

-Bilder inneholder alltid informasjon du selv ikke er oppmerksom på.

Gjenbruk lager nesten alltid uønskete koplinger.

-Ved gjebruk velg nøytrale bilder.

-Merk alle arkivbilder.

4.11. Vern om det journalistiske fotografiets troverdighet. Bilder som brukes som dokumentasjon må ikke endres slik at de skaper et falsk inntrykk. Manipulerte bilder kan bare aksepteres som illustrasjon når det tydelig fremgår at det dreier seg om en montasje.

-Det sentrale for PFU er troverdighet.

-PFU aksepterer en viss humoristisk bruk.

*-Mulighetene til "morsomme" bilder blir ikke utnyttet.
-Samme hva dere mener om VG: Husk at avisen har forbudt bruk av manipulerte bilder i avisen.
For å bevare fotografiets troverdighet.*

4.12. For bruk av bilder gjelder de samme aktsomhetskrav som for skriftlig og muntlig fremstilling.

*-Vær spesielt aktsom med bruk av private bilder i kriminalsaker.
(Eks: Bryllupsbilde ved konedrap.)*

4.13. Feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages snarest mulig.

*-Sørg alltid for å rette opp feilaktige opplysninger.
-Den som synder på dette punkt blir alltid felt av PFU.*

4.14. De som utsettes for sterke beskyldninger skal såvidt mulig ha adgang til samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger. Debatt, kritikk og nyhetsformidling må ikke hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt.

*-Retten til **samtidig imøtegåelse**. De fleste som felles, felles på 4.14 eller 4.15.
-Konfronter den angrepne med angrepene, og la ham/henne få svare, helst i samme nummer/artikkel.*

4.15. De som er blitt utsatt for angrep skal snarest mulig få adgang til tilsvarende svar, med mindre angrep og kritikk inngår som ledd i en løpende meningsutveksling. Ha som krav at tilsvaret er av rimelig omfang, holder seg til saken og har en anstendig form. Tilsvarende svar kan nektes dersom den berørte part, uten saklig grunn, har avvist tilbud om samtidig imøtegåelse i samme spørsmål. Tilsvarende svar og debattinnlegg skal ikke utstyres med redaksjonell, polemisk replikk.

-Her er det også en utvidelse, for dette er konfliktområde 2, med svært mange fellinger i PFU. Innholdet er ikke vesentlig endret. Teksten er bare blitt mer presis. Også her får dere med forrige versjon:

De som utsettes for angrep skal snarest mulig få adgang til tilsvarende svar, med mindre angrep og kritikk inngår som ledd i en løpende meningsutveksling. Tilsvarende svar skal ikke utstyres med redaksjonell, polemisk replikk. Ha som krav at tilsvaret er av rimelig omfang, holder seg til saken og har en anstendig form.

*-Dette er **tilsvarende retten**, som trer i kraft når forrige punkt ikke er oppfylt.*

-La tilsvaret stå rent og ukommentert.

-Rediger varsomt, etter saklighetsnormer.

-Debatter utløser ikke tilsvarende rett til alle utspill. Da forsvinner redaktørens myndighet over mediet.

4.16. Vær varsom med å opprette pekere fra digitale utgaver til innhold som bryter med god presseskikk. Sørg for at pekere til andre medier eller publikasjoner, er tydelig merket. Det er god presseskikk å informere brukere av interaktive tjenester om hvordan publikasjonen registrerer og eventuelt utnytter bruken av tjenestene.

-Nytt nettpunkt. Ikke prøvd.

-Unngå å snike deg unna ansvaret for uetisk innhold ved å legge ut en lenke i stedet.

-Husk at digitale spor åpner for overvåkning og kommersiell utnyttelse. Fortell publikum hva du gjør, og gjør det du lover.

4.17. Dersom redaksjonen velger ikke å forhåndsredigere digitale meningsutvekslinger, må dette bekjentgjøres på en tydelig måte for de som har adgang til disse. Redaksjonen har et selvstendig ansvar for så snart som mulig å fjerne innlegg som bryter med god presseskikk.

-Det var strid om dette punktet sommeren 2005. Revisjonskomiteen ville ha forhåndsredigering av all nettdebat, slik det er i papiravisen. Men det forslaget falt. Spørsmålet blir bare om det er en vesentlig forskjell på nett og papir når det gjelder etikk..

-Redaktøransvaret gjelder også på Internett!!!!!!

-Sørg for god kontroll av diskusjonsgrupper på dine nettsider.

-Fortell om kontrollreglene.

-Chat-grupper kan være umulig å redigere. Gjør premissene klare. Legg dem ned hvis de utvikler seg i uønsket retning. (Sex-marked, rasistisk kanal el.l.)

Ord og bilder er mektige våpen, misbruk dem ikke!

-Denne setningen er aldri endret.

Det er fordi den uttrykker det helt vesentlige i presseetikken.

Hvis du har lest plakaten og fortsatt lurer på hva du skal gjøre, bør du lese denne setningen en gang til.